

NOTAT

Dato 18. maj 2020
Sag 2020-696

Appendiks 4.3.a: Idébeskrivelse vedr. grøn omstilling i SMV'er**Baggrund**

Verden står over for globale udfordringer på klima- og miljøområdet, som kræver, at der udvikles nye løsninger i mange år fremover. Det skaber nye forretningsmuligheder for virksomhederne, og det globale marked for klima- og miljøteknologier forventes at vokse med ca. 7 pct. årligt frem mod 2025.

Danske virksomheder har et godt udgangspunkt for at skabe fremtidens løsninger og produkter til dette marked, og der er stadig et stort uudnyttet potentiale for dansk erhvervsliv. Markedet for nye grønne produkter og løsninger kan åbne nye, mere langsigtede vækstmuligheder i en tid, hvor danske virksomheder på grund af COVID-19-krisen ellers ser ind i en usikker fremtid, store økonomiske udfordringer og nedgang i omsætning.

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har som strategisk målsætning i *Erhvervsfremme i Danmark 2020-2023*, at grøn omstilling og cirkulær økonomi skal styrke virksomheder i hele Danmark og på tværs af alle brancher. Bestyrelsen og erhvervsministeren har aftalt, at bestyrelsen vil have særligt fokus på at bidrage til at løfte erhvervslivets anbefalinger fra klimapartnerskaberne. På den måde vil bestyrelsen være en aktiv medspiller i arbejdet med at indfri ambitionerne i klimalovent.

Regeringens 13 klimapartnerskaber har i marts 2020 givet deres anbefalinger til, hvordan vi i Danmark kan bidrage til at løse klimaudfordringerne og skabe nye erhvervs- og vækstmuligheder med den grønne omstilling. I alt har klimapartnerskaberne fremlagt over 450 anbefalinger, som spænder over en meget bred vifte af emner og virkemidler.

Erhvervsstyrelsen har foretaget en screening af alle anbefalinger og grupperet dem i forhold til typer af opfølgning, bl.a. med henblik på at vurdere hvilke anbefalinger, erhvervsfremmesystemet kan bidrage til at løfte (se nærmere i bilag 4.3.2).

For at sikre fuldt hjemtag af EU's regionalfondsmidler foreslår sekretariatet, jf. bilag 4.3.2, at bestyrelsen i første omgang prioriterer at følge op på de anbefalinger, som kan understøttes med regionalfondsmidler. Det kan i særlig grad de anbefalinger, som vedrører styrkede værdikædesamarbejder og symbioser. Det er bl.a. klimapartnerskaberne 'Lifescience & biotek', 'Affald, varme og cirkulær økonomi' samt 'Handel', der anbefaler at skabe nye samarbejder mellem aktører inden for og på tværs af værdikæder med henblik på at udvikle nye løsninger og forretningsmuligheder. Der peges ligeledes på, at genanvendelse af biprodukter/affald kan medvirke til at skabe nye symbioser og samarbejder inden for og på tværs af eksisterende værdikæder og brancher.

ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post deb@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVS MINISTERIET

Indsatsens fokus og målgruppe

Den foreslåede indsats har fokus på at styrke virksomhedernes forretningsgrundlag gennem styrkede værdikædesamarbejder, industrielle symbioser og partnerskaber med fokus på nye grønne og cirkulære løsninger inden for design, produktion, vedligeholdelse, reparation, genbrug, genanvendelse mv.

Der kan under indsatsen fokuseres på at fremme værdikædesamarbejde og industrielle symbioser inden for bestemte sektorer, hvor der vurderes at være særligt potentiale, fx tekstil, byggeri, fødevarer, plastik, affald eller andre brancher, hvor klimapartnerskaberne har anvist store grønne og cirkulære vækstpotentialer.

Målgruppe

Indsatsens målgruppe er små og mellemstore virksomheder, der har potentiale til at styrke forretningsgrundlaget gennem en grøn omstilling med fokus på styrkede værdikædesamarbejder, netværksopbygning og konsortiedannelser, der kan bidrage til at styrke økosystemet omkring virksomhederne. Store virksomheder vil også kunne tage del i indsatsen. De forventede operatører på indsatsen er omtalt i afsnittet om potentielle ansøgere nedenfor.

Indhold

Indsatsen skal bidrage til at imødekomme de deltagende virksomheders behov og hjælpe til at afdække de forretningsmæssige potentialer ved grøn omstilling. Som led i udviklingen af grønne forretningsmodeller skal der arbejdes med at styrke 'økosystemet' omkring de deltagende SMV'er (fx værdikædesamarbejde og samarbejde inden for brancher) samt give adgang til støtte til rådgivning om og implementering af grønne forretningsmodeller.

Indsatsen medfinansieres af EU's Regionalfond og skal derfor holdes inden for rammerne af regionalfondsprogrammet. Der er mulighed for at igangsætte en bred vifte af aktiviteter, som styrker virksomhedernes økosystemer og kan tilpasses den enkelte virksomheds behov og muligheder.

Screening af SMV'er

Der skal identificeres SMV'er og/eller netværk, der har potentiale til at forbedre ressource- og energieffektivitet og værdiskabelse i virksomhederne selv og/eller i virksomhedernes værdikæder.

Matchmaking: Netværk, partnerskaber, værdikædesamarbejder og symbioser

Udvikling af en grøn forretningsmodel er en proces, der ofte kræver lang tid, viden og input fra mange samarbejdspartnere. Virksomheder kan derfor deltage i en modningsproces gennem længevarende netværksforløb, hvor deres virksomhedsspecifikke potentialer og muligheder i den grønne omstilling kan afklares og modnes. Det kan fx indbefatte erfaringsudveksling med virksomheder, som har implementeret grønne forretningsmodeller eller tilførsel af viden om faglige eller sektorspecifikke forhold, som bidrager til et tættere samarbejde med kunder og leverandører, samt udvikling af partnerskaber, konsortier eller industrielle symbioser. Formålet er at fremme og modne en mere dybdegående grøn omstilling af virksomheden via styrkede værdikædesamarbejder og symbioser.

Rådgivning og sparring

Virksomhederne kan tilbydes rådgivning og sparring hos den enkelte virksomhed eller hos flere virksomheder i en symbiose eller et værdikædesamarbejde. Rådgivningen kan indebære tilførsel af specialviden om grøn omstilling og

teknologier eller kvalitetssikring af netværksforløb såvel som forretningsmodeller, beregning af investeringsbehov og rentabilitetsanalyser af grønne forretningsmodeller. Det kan ske gennem længerevarende forløb, der understøtter den forandringsproces, det er at ændre til en grønnere forretningsmodel og herved drage mest mulig nytte af potentialerne. Endelig kan et element være rådgivning om grønne forretningsmodeller målrettet den offentlige sektor og deltagelse i offentlige testsamarbejder og udbudsprocesser med henblik på styrket udnyttelse af volumen i de offentlige indkøb som en driver for grøn forretningsudvikling.

Implementering

Der er mulighed for at få tilskud til implementering af grønne forretningsmodeller i form af rådgivning og investeringer i maskiner og udstyr.

Geografi

Sekretariatet foreslår, at der både kan ansøges til indsatser, der dækker hele eller større dele af landet, og indsatser, som foregår i mere afgrænsede geografier. Uanset et projekts geografiske rækkevidde skal ansøger konkret redegøre for og dokumentere, at indsatsen tilrettelægges, så den imødekommer lokale variationer i behov og udfordringer for målgruppen.

Potentielle ansøgere og koordinering med øvrige indsatser

Hvert enkelt projekt skal forankres hos en operatør, som skal forestå administration og implementering af projektet.

Operatører på grønne decentrale erhvervsfremmeprojekter har hidtil typisk været klyngeorganisationer og kommuner samt i enkelte tilfælde erhvervshuse. Derudover deltager der ofte private virksomheder, GTS-institutter og videninstitutioner i mange af de grønne erhvervsfremmeprojekter, jf. appendiks 4.3.b.

Sekretariatet foreslår at åbne for, at klyngeorganisationer kan modtage tilskud under den planlagte grønne annoncering, hvis klyngeorganisationerne er blandt de udvalgte organisationer i den igangværende konsolidering, og hvis de ansøgte aktiviteter understøtter de udvalgte klyngeorganisationers grønne opgaver.

Ansøger skal redegøre for, hvordan projektet bidrager til et forenklet erhvervsfremmesystem, herunder hvordan ansøger koordinerer med, henviser til og eventuelt supplerer eksisterende indsatser, der har fokus på at styrke virksomhedernes grønne omstilling og cirkulære økonomi. De eksisterende grønne erhvervsfremmeprojekter har primært fokus på at fremme grøn omstilling ved at koble virksomheder med private konsulenter. Det gælder bl.a. det store, landsdækkende projekt 'Grøn Cirkulær Omstilling', som Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse støttede med knap 100 mio. kr. i 2019 (for en nærmere beskrivelse af aktørlandskabet og overblik over projektporteføljen henvises til appendiks 4.3.b).

Det er muligt for operatører at søge om tillægsbevillinger til igangværende, velfungerende indsatser, hvilket kan være en effektiv metode til at opnå effekt for tilskudsmidlerne uden at sætte nye og evt. parallelle indsatser i gang.

Operatørerne må ikke træde i stedet for et velfungerende privat marked men skal understøtte og henvise virksomhederne til at bruge rådgivning og andre ydelser leveret af private aktører med specialiserede kompetencer og faglig viden om grøn omstilling og cirkulær økonomi.

De projekter, som udvælges til støtte, skal over for Erhvervsstyrelsen stille sig til rådighed for videndeling og løbende erfaringsopsamling, herunder om barrierer, af regulatorisk karakter, som de deltagende virksomheder møder i den grønne omstilling. Den opsamlede viden og erfaring skal bidrage til at understøtte den nationale indsats for at fremme grøn omstilling og cirkulær økonomi i dansk erhvervsliv og derved danne grundlag for en sammenhængende grøn erhvervsfremmeindsats.

Effekter

Indsatsen skal føre til, at flere virksomheder får styrket deres forretningsmæssige grundlag og konkurrencekraft på det grønne område, bl.a. via styrkede samarbejdsrelationer med andre aktører og virksomheder, der har fokus på grøn omstilling og cirkulær økonomi. Indsatsen for den enkelte virksomhed skal munde ud i en omstillingsplan, som eventuelt også kan implementeres i projektet via tilskud til konsulentbistand og investeringer i maskiner og udstyr.

Vurderingskriterier

Alle ansøgninger vil – via de konkrete vurderingskriterier nedenfor – blive vurderet og scoret på, hvordan projektet bidrager til de fire overordnede pejlemærker i bestyrelsens strategi samt pejlemærket for grøn omstilling. I relation til sidstnævnte lægges vægt på, at ansøger leverer en klar og logisk effektkæde, inkl. en økonomisk fordelagtig sammenhæng mellem måltal for aktiviteter, output og resultater.

Tabel 1. Vurderingskriterier

Pejlemærker for decentral erhvervsfremme	Vurderingskriterier
Virksomhedernes behov imødekommet gennem grøn omstilling og cirkulær økonomi (0-40 point)	Der lægges vægt på, at: • ansøger dokumenterer – fx vha. data, undersøgelser og analyser og opbakning fra erhvervsorganisationer, virksomheder m.fl. – at projektet imødekommer erhvervslivets behov og vil være attraktivt for virksomheder at deltage i trods eventuelle likviditetsudfordringer som følge af COVID-19, • ansøger bidrager til at understøtte en eller flere af klimapartnerskabernes anbefalinger, • at projektets målgruppe er klart defineret, samt at ansøger har en klar og operationel plan for, hvordan deltagere fra målgruppen rekrutteres, • at ansøger klart har beskrevet projektets effektkæde, dvs. hvordan aktiviteterne bidrager til, at SMV'erne får styrket deres forretningsmæssige grundlag og konkurrenceevne på det grønne område, bl.a. gennem længerevarende forløb og inddragelse af virksomhedernes værdikæder og økosystem, samt at • ansøger leverer en økonomisk fordelagtig sammenhæng mellem måltal for aktiviteter, output og effekter.
Partnerskab og Samarbejde (0-25 point)	Der lægges vægt på, at • ansøger dokumenterer, at projektet gennemføres af en eller flere kvalificerede aktører, som kan understøtte en effektiv indsats.
Forenkling (0-20 point)	Der lægges vægt på, at: • ansøger bidrager til et mere enkelt og overskueligt erhvervsfremmesystem. Ansøger skal redegøre for sin egen og projektets rolle i erhvervsfremmesystemet, herunder sandsynliggøre at projektet respekterer de roller, som bl.a. den lokale erhvervsservice, erhvervshuse, klynger og andre aktører har i erhvervsfremmesystemet og ikke har uhensigtsmæssige overlap med andre aktørers aktiviteter,

Pejlemærker for decentral erhvervsfremme	Vurderingskriterier
	- ansøger har en klar model for koordination med og henvisning til øvrige relevante initiativer og aktører inden for annonceringens tema, heriblandt de initiativer som er nævnt i annonceringsmaterialet, samt at - projektet er administrativt enkelt og let tilgængeligt for projektets målgruppe, herunder at indgangen til og brugen af projektets ydelser i videst muligt omfang digitaliseres.
Lokal og regional Forankring (0-15 point)	Der lægges vægt på, at - ansøger – uanset projektets geografiske rækkevidde og indhold – kan forklare og sandsynliggøre, hvordan projektet tager højde for og kan møde lokale/regionale behov, udfordringer og muligheder, samt at - ansøger kan begrunde projektets geografiske afgrænsning/rækkevidde.

Økonomi

Det foreslås at afsætte i alt 82,5 mio. kr. til finansiering af indsatsen:¹

Decentrale erhvervsfremmemidler (DEM)	EU-midler (Regionalfondens akse 3)
23,0 mio. kr.	59,5 mio. kr.

Ud af de 59,5 mio. kr. vil op til 8,5 mio. kr. kunne bruges til aktiviteter i Region Sjælland. Beløbene er minimumsbeløb. Bestyrelsen kan øge den økonomiske ramme for indsatsen, hvis midler fra andre annonceringer ikke anvendes fuldt ud, eller hvis eksisterende projekter ikke formår at anvende deres fulde tilskudsramme. Dette vil i givet fald kunne ske i forbindelse med bestyrelsens behandling af søgninger.

Som led i annonceringen vil sekretariatet anmode Overvågningsudvalget og Kommissionen om at godkende ændringer af regionalfondsprogrammet, som vil indebære, at der kan ydes støtte til konsulentbistand til implementering og 1:1 samarbejder mellem SMV'er og store virksomheder. Disse ændringer har været efterspurgt af operatører og deltagervirksomheder og forventes derfor at gøre det mere attraktivt at deltage i projekterne.

Videre proces

Hvis bestyrelsen godkender idébeskrivelsen, vil sekretariatet udarbejde et egentligt annoncerings- og ansøgningsmateriale til offentliggørelse medio juni 2020 med forventet ansøgningsfrist primo september 2020.

Ansøgningerne forventes behandlet på bestyrelsens møde 5. november 2020.

¹ De 59,5 mio. kr. er i øjeblikket placeret på Regionalfondens akse 2 (vækstvirksomheder), men foreslås omplaceret til akse 3 (grønne forretningsmodeller) for at kunne understøtte de værdikædesamarbejder, som klimapartnerskaberne har anbefalet, og for at kunne yde tilskud til implementering af grønne forretningsmodeller.